

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 60.—
 za en mesec .. " 4.50
 za Nemčijo celoletno .. 55.—
 za ostalo inozemstvo .. 60.—
 V Ljubljani na dom
 za celo leto naprej .. K 48.—
 za en mesec .. " 4.—
 V pravi prejemni mesečno .. 3.50
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto .. K 10.—
 za Nemčijo celoletno .. 12.—
 za ostalo inozemstvo .. 15.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolpna petstvarsta (30 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat .. po 50 v
 za dva in večkrat .. " 45 "
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
 == Poslano: ==
 Enostolpna petstvarsta K 1.—
 Izhaja vsak dan izveniški ne delje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 60.

Odločilni dnevi.

Cesarjev manifest.

MOJIM ZVESTIM AVSTRIJSKIM NARODOM!

Odkar sem zasedel prestol, stremim neomajno za tem, da bi vsem svojim narodom priboril zaželeni mir ter narodom Avstrije kazal poti, po katerih bi brez zaprek in sporov blagovito razvili moč svoje narodnosti in jo mogli uspešno uporabljati za svojo duševno in gospodarsko blaginjo.

Strašna borba svetovne vojske je doslej ovirala mirovno delo. Junaštvo in zvestoba, požrtvovalno prenašanje nadlog in stisk, vse to je v tem hudem času zmoglo branilo domovino. Težke vojne žrtve so nam morale zagotoviti častni mir, na čigar pragu, z božjo pomočjo, stojimo danes.

Sedaj se je treba nemudoma lotiti obnove domovine na njenih prirodnih in zategadel najzanesljivejših temeljih. Želje avstrijskih narodov je treba pri tem skrbno spraviti v sklad in jih izpolniti.

Odločen sem, to delo ob svobodnem sodelovanju Svojih narodov izvesti v duhu onih načel, ki so jih zvezni vladarji v svoji mirovni ponudbi sprejeli za svoje.

Avstrija naj postane po volji svojih narodov zvezna država, v kateri tvori vsako narodno pleme na ozemlju, kjer je naseljeno, svojo lastno državnost.

V združitve poljskih ozemelj avstrijskih z neodvisno poljsko državo se s tem nikakor ne posega.

Tržaško mesto s svojim okolišem dobi po želji svojega prebivalstva posebno stanje.

Ta nova uredba, ki se nikakor ne dotika celovitosti dežel ogrske svete krone, naj vsaki narodni posamezni državi zajamči njeno samostojnost. Uspešno pa bo tudi ščitila skupne koristi in jih uveljavljala povsod ondi, kjer je skupnost življenska potreba posameznih državnosti. Zlasti bo treba združitve vseh moči, da se po pravičnosti in primernosti uspešno rešijo velike naloge, ki izvirajo iz vojnih posledic.

Dokler ta preosnova ne bo zakonito izvedena, ostanejo sedanje naprave za varstvo splošnih koristi neizpremenjene veljavne. Moji vladi je naročeno, da nemudoma pripravi vsa dela za obnovo Avstrije.

Do narodov, na katerih samodolžbi bo osnovana nova država, se obračam s pozivom, naj pri velikem delu sodelujejo z narodnimi sveti, ki naj — sestavljeni iz državnih poslancev vsakega naroda — uveljavljajo koristi narodov med seboj kakor tudi v občevarju z Mojo vlado.

Tako naj naša domovina, utrjena po slogi narodov, ki jih oklepa, kot zveza svobodnih narodov izide iz vojnih viharjev.

Vsemogočni naj blagoslovi naš trud, da bo veliko mirovno delo, ki ga gradimo, na srečo vsem Mojim narodom.

Na Dunaju, dne 16. oktobra 1918.

KAREL, s. r.

HUSSAREK, s. r.

Ob istem času se obrača Veličanstvo na armado in mornarico takole:

POVELJE ARMADI IN MORNARICI.

Po željah vseh narodov Avstrije se bodo ti strnili v narodne države, združene v eni zvezni državi. Na ta način se bodo po eni strani odpravile ovire, ki so obstajale v skupnem življenju narodov, po drugi strani pa naj se v bodoče odpre enotnemu delovanju za blagor lastnega naroda in domovine neovirana in prosta pot.

V tem pomembnem trenutku se obračam na armado in mornarico. V Vaših vrstah sta zvestoba in edinstvo vedno neločljivo družili vse narode med seboj in z Menoj.

Neomajno je Moje zaupanje, da bo duh zvestobe in edinstva, ki se je od nekdaj in tudi sedaj popolnoma izkazal, živel trdno dalje. Hočemo ga ohraniti in bodi novim državam Avstrije najdragocenejša dediščina, njim in Meni v korist in blagor; v to pomoz Bog!

Schönbrunn, 17. oktobra 1918.

KAREL s. r.

Sodba cesarja Karla o položaju.
 Berlin, 17. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča z Dunaja: Iz dvornih krogov se poroča: Cesar Karel sodi optimistično o položaju, ker je krona dobila gotova poročila iz Washingtona in iz Londona. Po teh informacijah predsednik Wilson baje ne ugovarja federalizaciji avstrijskih narodov, izvemši Poljakov. Anglija baje tudi podpira to stališče, ker se boji, da v slučaju popolnega razpada Avstrije-Ogrske odpadejo morebiti njena nemška ozemlja Nemčiji.

Vtišek cesarjevega manifesta na Dunaju.
 Dunaj, 17. oktobra. Cesarjev manifest

narodom se je izdal na Dunaju v posebni izdaji uradne »Wiener Zeitung« ob 6. uri zvečer. Obenem je bil manifest javno nabit. Prebivalstvo Dunaja je sprejelo manifest povsem hladno in brez posebne pozornosti, deloma ker Dunajčani pač nimajo prav nobenega razumevanja za ta korak.

Frankovci v avdijenci.

Zagreb, 18. oktobra.

Danes bosta sprejeta v avdijenci pri kralju frankovca dr. A. Horvat in dr. Pazman, kateremu bosta predložila preloz z Ogrsko.

Narodno veče Jugoslovanom.

Zagreb, 18. oktobra.

Osrednji odbor »Narodnega večja« je imel včeraj cel dan sejo, katere so se udeležili delegati iz vseh jugoslov. dežela monarhije. Razpravljali so o sedanjem položaju in o vseh aktualnih političnih vprašanjih.

Osrednji odbor »Narodnega večja« se je konstituiral sledeče:

Predsednik: dr. Anton Korošec.

Podpredsednik: dr. Ante Pavelić in Svetozar Pribičević.

Tajniki: dr. M. Drinković, dr. Lorković in dr. Budisavljević.

Posvetovanja se danes nadaljujejo.

Danes opoldne izide v Zagrebu manifest na Jugoslovane, ki bo obenem tudi odgovor na kraljev manifest.

Današnji jutranji listi z navdušenjem pozdravljajo izvolitev dr. Korošca za predsednika »Narodnega večja« SHS in pravijo, da mu neomajno zaupajo. Pravijo, da je naloga »Narodnega večja«, da sedaj odločno in hitro nastopi, da nas dogodka ne prehitijo in da dá jasno direktivo.

Koalicija odpoveduje pogodbo.

Zagreb, 17. oktobra. Glasilo hrvatsko-srbske koalicije objavlja danes oster članek proti Mažarom. Vprašuje, kakšna mentaliteta je to, ki domneva, da bi se jugoslovansko vprašanje moglo tako rešiti, kakor hočejo Mažari. Jugoslovani in z njimi Hrvatska ne priznavajo več državno-pravne pogodbe, na katero se oslanjajo Mažari. Mažari niso več faktor, ki bi mogli rešiti jugoslovansko vprašanje. To vprašanje se tudi ne da več rešiti po medsebojnih pogajanjih, ampak more biti le predmet razprav pri mednarodni mirovni konferenci.

Izjava poslanca dr. Tresić-Pavičića.

Dunaj, 18. oktobra. O stališču Jugoslovanov z ozirom na manifest o preosnovi monarhije je izjavil poslanec dr. Tresić-Pavičić: Manifest Jugoslovani ne pritrjujemo. Manifest popolnoma odklanjamo. Ne moremo pritrjevati taki rešitvi, kakršno namerava manifest. Mi sploh ne moremo dopustiti, da bi se jugoslovanske dežele delile na dva dela. Ogrska hoče obdržati velik del jugoslovanskih dežel in zahteva

tudi ločitev Bosne in Hercegovine od Jugoslavije. Pri Avstriji naj bi ostali Ilirija in Dalmacija, katera pripada geografično Hrvatski, in Ogrska naj bi dobila svojo lastno armado. Svetovna vojska je pokazala, da je to, kar smo smatrali prej za nemogoče, mogoče postalo. Pri ločilnih stremljenjih Ogrske se lahko pripeti, da si bosta Avstrija in Ogrska stali nasproti kot sovražnici. Iz vseh teh vzrokov zahtevamo, da se združijo vsa jugoslovanska ozemlja v neodvisno enotno državo.

Izjava Čehov in Jugoslovanov k nameram vlade.

Dunaj, 17. oktobra. Danes se je vršila seja odseka za zunanje zadeve v avstrijski delegaciji. Početkom seje je v imenu čeških in jugoslovanskih članov podal dr. Korošec izjavo, v kateri se je skliceval na interpelacijo z dne 15. oktobra v plenarni seji poslanske zbornice, da vztrajajo Čehi in Jugoslovani brezpogojno na svoji zahtevi, da se mora čehoslovansko in jugoslovansko vprašanje rešiti le kot mednarodno vprašanje. Z ozirom na to neomajno stališče in z ozirom na to, da je brez vsake praktične vrednosti razgovarjati se o predlogih, stavljenih v cesarjevem manifestu, predno se ne objavi Wilsonov odgovor, odklanjajo delegati vsako tozadevno diskusijo kot nepotrebno.

Skupna seja Češkega svaza in Jugoslovanskega kluba.

Dunaj, 17. oktobra. Danes je bila skupna seja Češkega svaza in Jugoslovanskega kluba. V tej seji se je vršila debata o političnem položaju. Z ozirom na cesarjev manifest o preustroju Avstrije in z ozirom na pričakovani Wilsonov odgovor na avstrijsko noto se je soglasno izreklo mnenje, da sta češko in jugoslovansko vprašanje mednarodni zadevi in da jih je mogoče rešiti samo mednarodnim potom.

Čehi gredo v inozemstvo.

Dunaj, 17. oktobra. Češki poslanci so svojčas zahtevali 20 potnih listov za potovanje v inozemstvo. Dobili so samo 5 potnih listov za potovanje na zapad, kamor odpotujeta med drugimi tudi poslanca Klofač in Haberman.

Mirovne note.

AVSTRIJA - OGRSKA V PRIČAKOVANJU WILSONOVE NOTE.

Vsebinska Wilsonove note Avstriji-Ogrski.

Genf, 17. oktobra. Wilsonova nota Avstriji-Ogrski se obširno peča z narodnostnim vprašanjem v monarhiji in je sestavljena tako, da uvaja med monarhijo in Ameriko razgovor o miru. Odgovor bo obsegal določne predloge za uvedbo novega reda.

Genf, 17. oktobra. »Temps« sodi, da hoče Wilson preskusiti, če se v Nemčiji korenito spremene politične in vojaške osebnosti razmere. Wilson si je pridržal poseben odgovor Avstriji-Ogrski, ker namerava uvesti ločitev podonavske monarhije od Nemčije.

Wilson stavi Avstriji-Ogrski konkretne predloge o preosnovi monarhije.

Genf, 16. oktobra. Predsednik bo predlagal Avstriji-Ogrski konkretne predloge o novi ureditvi monarhije in za pričetek mirovnih pogajanj.

Wilsonova nota je že na Dunaju.

Dunaj, 17. oktobra. Pričakovanje navedenih note Wilsona Avstriji-Ogrski se je stopnjevalo danes neskončno. Najrazličnejši oficijozni namenoma in vztrajno trošijo vest, da je z vso gotovostjo znano, da

na Ballhausplatzu poznajo Wilsonovo noto in pregovarjajo vse politične kroge, češ, da se vsebinska nota krije kolikor toliko z vsebino cesarjevega manifesta. Vendar pa je moral zunanji minister Burian v odseku delegacij izjaviti, da to ni res in da je nota šele na poti.

Kolikor izvemo iz zanesljivega vira, note še nekaj dni ni pričakovati.

Nemci in Ukrajinci ustanove narodna sveta.

Dunaj, 18. oktobra. Od vseh avstrijskih narodnosti so sklenili samo Nemci in Ukrajinci, da ustanove narodni svet. Nemci ga ustanove v ponedeljek, Ukrajinci pa jutri, v soboto, dne 19. t. m. v Lvovu.

Posvet nemških deželnih glavarjev.

Dunaj, 17. oktobra. Stajerski namestnik grof Clary je povabil za ponedeljek v Gradec vse deželne glavarje nemških krovov na posvetovanje.

Odgovor Nemčije Wilsonu odgođen. — Posveti z vojaškimi oblastniki. — Nemški državni zbor zopet odgođen.

Berlin, 18. oktobra. Odgovor Wilsonu se je zopet odgodil. V Berlin sta prišla general Ludendorff in načelnik admiralnega štaba admiral Scheer. Državni zbor so zopet odgodili do bodočega tedna.

Amerika proti cesarju Viljemu.
Rotterdam, 17. »Daily News« v ameriških Zveznih državah poroča: Ameriška diplomacija bo zahtevala od Nemčije, naj izbira med cesarjem in mirom.

Pogoji premirja.

Milan, 17. (Tel. Comp.) »Epoca« zahteva, naj se stavijo Nemčiji za premirje sledeči pogoji: V zasedenih ozemljih mora pustiti topove, municijo, vozove in pa konje.

Zahteva, da se umaknejo Nemci do Rena.
Rotterdam, 17. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona: Med drugimi pogoji za premirje se tudi zahteva, da se morajo Nemci umakniti do Rena in da zasedejo zavezniki najvažnejše prehode čez Ren.

Nemčija sprejme Wilsonove pogoje.

London, 17. (Tel. Comp.) Reuter poroča: V London se je poročalo, da bo Nemčija Wilsonu kmalu odgovorila. Splošno se sodi, da sprejme Wilsonove pogoje.

Rotterdam, 17. »Morningpost« poroča iz Newyorka: V beli hiši pričakujejo odgovora Nemčije do bodoče nedelje, narkar se bo šle Wilson odločil.

Za ohranitev Luksenburga.

Luksenburg, 18. oktobra. Velika knežinja Luksenburška se je obrnila do papeža s prošnjo, da naj zastavi svoj vpliv v to, da bodo sovražniki njeni deželi prizanesli s sovražnostjo.

Vtis Wilsonovo note v Nemčiji.

Glavni berlinski časopisov. Berlin, 16. oktobra. Vse časopise se peča z odgovorom Wilsonovim in enodušno zavrača napade na nemško vojno vodstvo. Razdejnanja, ki nastajajo vsled vojske, se morejo najhitreje in najgostejše preprečiti s premirjem, ki so ga predlagale osrednje velesile. Kar se tiče onega dela note, ki govori o nemški ustavi, opozarja časopisje, da je bil tozadevno že včeraj dan odgovor na noto, namreč s tem, ko je sklenil zvezni svet izpremembo ustave, ki zagotavlja popolno sodelovanje državnega zbora pri odločevanju o vojski in miru.

»Norddeutsche Allg. Zeitung« piše: Wilsonov odgovor je došel prej, nego smo ga pričakovali in deloma nadaljuje diskusijo, deloma pa jo razširja. Potreben je torej nov odgovor nemške vlade, tako da se praktičen cilj medsebojnega izmenjavanja misli, premirje in začetek mirovnih pogajanj, še ne bo tako kmalu doseglo. Nova je zahteva principa, da naj položaj, ki nastane vsled izpraznitve ozemeli, ne izpremeni današnje entitete vojaške premoči. Skupno s tem vprašanjem očita nota nemškemu vojnemu vodstvu nepostavnost in ga obtožuje nečloveških dejanj! Ta očitek ni upravičen, kajti ne ozira se na nujne vojaške zahteve, ki silijo vojno vodstvo, da ravna tako, dokler se ne ustavi sovražnost. Nemška vlada je bila pripravljena, da zmanjša trpljenje in da ustavi vojaška opustošenja. Zato je krivično, da bi bila samo ona kriva sedanjega žalostnega stanja v obljudenem vojnem ozemlju.

»Vorwärts« piše: Nekaj velikega se lahko zgodi, če se kmalu doseže premirje, če se začne pogajanja, ki bi dovedla do položaja, s katerim bi bilo nemško ljudstvo zadovolj-

no. Nekaj velikega se pa tudi lahko zgodi, če bi na oni strani obdržali prvo besedo pridigarji brezobzirnega razdejavanja in nespravljive predaje. Šele tedaj se bo odločalo o prihodnosti človeštva za stoletja. Na oni strani pa naj vedo, da so meje, katerih ni mogoče prekrčiti, ne da bi razpadlo započeto delo in ne da bi pekel razdejavanja zopet odprl vseh svojih žrel. Morebiti bi se potem končala vojska po željah tistih, ki Nemčijo najbolj sovražijo; toda na pragu miru, ki ga hočejo, pa bo nastala nova vojska.

Strajk in demonstracije za mir v Berlinu.

Boji s policijo.

Berlin, 16. oktobra. Danes dopoldne so pričeli v Berlinu štrajkati delavci vseh municijskih tvornic. Delavci so šli Unter die Linden in na druge najelegantnejše ceste, kjer so demonstrirali za nov mir in proti oblegovalnemu stanju. Opoldne so se demonstranti spopadli z močnimi oddelki policije.

V Berlinu štrajka 150.000 delavcev.

Berlin, 17. oktobra. »Vorwärts« poroča: Popoldne je poskušala množica, ki je štela približno 150.000 oseb, korakati iz »Tiergartna« pred državni zbor, a jo je policija potisnila od tam proti Brandenburškim vratam. Demonstranti, ki so pristali neodvisnih socialistov, so korakali s »Hoch!«-klici miru po najelegantnejši berlinski cesti Unter den Linden. Pred palačo ruskega veleposlaništva se je množica strnila in je klicala »Hoch!« Ko se je sprevod pomikal dalje, je proti njemu nastopila policija, ki je potegnila sablje, vsled česar so se večkrat spopadli in je več oseb ranjenih. Zaprli so več vojakov in civilistov.

Brezobziren nastop policije proti neodvisnim socialistom v Berlinu.

Berlin, 17. oktobra. Policija je nastopila proti demonstrantom z največjo brezobzirnostjo. Nastopila je s sabljami. Veliko oseb je ranjenih, veliko so jih zaprli: civiliste in vojake, ki so stali med demonstranti. Radi nastopa policije je nevolja velika. V pozno noč so trajale demonstracije proti policiji. »Vorwärts« piše: Pomisliti moramo, da je policija nastopala popolnoma drugače proti demonstrantom, ko je šlo za znano demonstracijo velenemcev pred železnim Hindenburgom.

Preprečena velenemška vojna demonstracija v Berlinu.

V Berlinu so 16. t. m. popoldne nameravali Velenemci uprizoriti 16. t. mes. pred železnim Hindenburgom in pri »Siegestsäule« zopet manifestacijo. Policija je bila o nameri pravočasno obveščena in je trg zaprla s policijo na konjih in s pehotnim moštvom. Ko so prišli demonstranti, so morali odkorakati, ne da bi demonstrirali.

Tako gre brezdvomno in izključno slovenskemu deželnemu zboru vsa zemljiška kultura v celem svojem obsegu. Dotičnih svojih potreb najbolj poznamo sami in najbolj bomo sami skrbeli zanje. Nadejam se, da se v tem pogledu ne bomo ustrašili niti tako velikopoteznih akcij, kakor jih zahteva vodna preskrba v Istri, Suhi in Belokrajini, namakanje krškega polja v spodnjem njegovem delu, pogozdovanje naših kraških pokrajin itd. Posebno važnost polagati je v tem oziru na dobro strokovno vzgojo, tedaj spadaj tudi celo strokovno poljedelsko in gozdarsko šolstvo v področje deželne zakonodaje in deželne uprave.

Na prevažnem polju narodne izomike ločil bi kompetence. Ljudsko šolstvo za našo slovensko skupino in v zvezi z njim vzgojo učiteljskega naraščaja prisodil bi ljubljanskemu deželnemu zboru. Saj mora ljudska šola pripravljati mladino neposredno za praktični poklic, za dejansko življenje in le-to razvija se pri nas v poljedelski Sloveniji pod drugimi pogoji nego na primer v Boki Kotorski. Nikjer morda ni avstrijska centralizacija toliko škodovala kakor baš pri ljudski šoli. Ne omejujmo tedaj deželne avtonomije, kar se tiče ljudske šole: vsaka dežela naj si uredi ljudsko šolstvo po svojih istinitih potrebah!

Drugače pa pri srednjem in visokšolskem pouku. Tukaj bi pretirano razcepljenje celo škodovalo. Čemu bi na primer gimnazija v Kranju ali realka v Mariboru morala biti urejena po drugem učnem načrtu kakor sovrstne učilnice v Zagrebu ali Sarajevu? Notranjega povoda ni, potem pa je pomisliti, da bode v bodoči Jugoslaviji trgovski, gospodarski in družabni stik med posameznimi deli jugoslovanskega naroda mnogo intenzivnejši nego dandanes ter da bode premnogokrat naravnost kazalo očetu, da svojega otroka iz tega ali onega razloga z doma pošlje na srednjo šolo druge jugoslovanske skupine. Prosta mu bodi pot — ne zapirajmo si je sami po nepotrebnih, da celo kvarnih razlikah v srednješolski zasnovi!

Isto velja tudi glede visokih šol. In tu si pri tej priliki dovoljujem odkrito besedo, katera slove: Od neha jmo Slo-

venci vsaj začasno od svoje slovenske univerze! V trenutku, ko se zavedamo, da smo en narod s svojimi hrvatskimi in srbskimi brati, smemo za nas merodajni biti zgolj strokovni razlogi in oziro. Naše vseučilišče bodi vsaj za sedaj v Zagrebu, kjer naj bodi prosto slovenskim docentom, ako jim drago, predavati v slovenskem jeziku. Glejmo predvsem, da se jugoslovanska univerza v Zagrebu docela popolni in ojači. Spraviti moramo zavod na višek, vreden kulturnega naroda, tako da se bode uspešno mogel meriti z najboljšimi visokimi šolami kulturnega sveta. In stoprav potem, ko je dovršen organizem zagrebskega vseučilišča, ko je isto zadostno opremljeno z vsemi inštituti in kabineti, zbirkami in delavnicami, stoprav potem si omislimo drugo jugoslovansko univerzo na slovenskem ozemlju, katera naj plodonosno tekmuje s starejšo svojo sestrico!

Niti radi tega ne bi pretakal solza, če se prva jugoslovanska tehnika prav kje drugod ustanovi in ne na Slovenskem, toda z vso odločnostjo bi vztrajal pri zahtevi, naj se bogato opremi ter na vse stroke raztegne slovenska državna obrtna šola v Ljubljani. Po mojem mnenju bodi ona zavod, kateri naj preskrbi razvijajočo se jugoslovansko industrijo s praktičnimi inženirji. Sem naj prihajajo učenci z vseh krajev širne Jugoslavije, da se izuče v vseh panogah obrtnega pouka.

Tudi postavodaja o trgovskem šolstvu osredotočena bodi v osrednjem jugoslovanskem parlamentu. Pri tem je pa gledati na to, da se doseže jugoslovanska trgovska visoka šola in sicer v Trstu, kjer je naravni njen sedež. Morda bi kazalo, združiti jo z internatom, da se na ta način mladina obvaruje skušnjav in nevarnosti, pretečih njeni neizkušnosti v lahkoživem pomorskem mestu.

Skupno mora se dalje obravnavati in urejati vsa sodna zakonodaja, potem z malimi izjemami vse, kar se tiče trgovine, torej tudi zakoni o patentih in trgovskih znamkah. Osrednjemu parlamentu bi prepustil vse, kar je v zvezi z železnico, s plovitbo po vodi in po zraku, dočim bi ceste menda bolje se dale opraviti po deželnih zakonih. Posebno važnost polagam na navtiške šole. Naši hrvatski in srbski bratje v Dalmaciji in hrvatskem Primorju so itak svetovnoznani izborni mornarji, ali tudi o Slovencih sem do duše uverjen, da bodo s svojo drzovitostjo in hladnokrvnostjo skazali se na morju, kakor hitro jim strokovna šola nudi primerno izobrazbo. V starih časih so naši predniki po svetu sloveli kot prevozniki, naj prevzamejo sedaj potomci pod jugoslovansko trobojnico speditersko vlogo po sinjem morju! Tako zaljubljen sem v to idejo, da bi njej na ljubo baš pri navtiškem šolstvu napravil izjemo ter ga podredil deželnozborni zakonodaji.

Pri finančah bo ločiti med državnimi in deželnimi financami; kakor sem uže namignil na drugem mestu, bode treba državo in dežele dotirati s posebnimi samostojnimi dohodki. Samo po sebi se razume, da finančno- in davnotehnični zakoni o državnih dohodkih sklenejo se v osrednjem jugoslovanskem parlamentu.

Prerano bi bilo danes, ako bi hotel dotakniti se kompetence glede določitve vnane politike in glede vojaštva. O teh prevažnih predmetih dobo govorili stoprav tedaj, če se svetovna vojska končno odloči ter se napravi docela jasen položaj. Pač pa moram odgovarjati na vprašanje, komu poverim ureditev verskih zadev in stvaritev verskih zakonov? In v tem pogledu se mi vsiljuje po resnem preudarku prepričanje, da bi kazalo tudi to znamenito gradivo prepustiti legislativi deželnih zborov. Dobro znam, da se dajo navajati tehtni razlogi tudi za pristojnost centralnega parlamenta. Ali baš v verskem oziru bomo v bodoči Jugoslaviji v vseh deželnih skupinah dokaj »pisani«, dočim imamo v slovenski skupini kompaktno celoto varnega katoliškega prebivalstva skoraj brez drugoverske primese. Uverjen sem, da bomo mi Slovenci, izučeni po bridkih skušnjah dolgotrajnega bratomornega boja, zlehka si med seboj uredili zakonite razmere katoliškega bogočastja, zlasti če se držimo gesla: »Prosta cerkev v prosti državi!« Manj gotovo je pa to v celokupni Jugoslaviji, tako mešoviti v verskem oziru, in mlada, komaj porojena država potrebuje notranji mir, kojega ne kaže ogrožati po verskih sporih. Vzemimo na primer le prevažno vprašanje, komu naj poverimo vodstvo matrik in videli bomo, da spadajo tudi bogočastne zadeve med one, katere najbolje rešimo na avtonomni podlagi.

Mi hočemo Jugoslavijo. Skušal sem, predstavljati si, kako bi v jugoslovanski samostojni državi Slovenci in pa istranski Hrvatje zamogli osnovati svojo upravo. Pri tej priliki sem nekako boječe pogledal tudi pod oni zastor, kateri nam

dandanes še zakriva bodočnost jugoslovanske ustave. Izročam svoj operat v pretres in oceno naši javnosti. Pristaš zgodovinske šole ni kaj naklonjen primerjalni metodi, vendar svojega umovanja nisem obremenjal s citati iz raznih ustavnih in upravnih zakonov drugih držav. Namenoma ne. Oboje namreč, ustava in uprava, vzrasti mora iz realne istinitosti narodnega življenja, sicer je slabotni plagijat, nerodno skrupulo, katero se kaj lahko prilega samoniklemu životu. Rajši sem za svet vprašal praktične skušnje svojega lastnega političnega delovanja. In v tem pogledu sem morda doživel več nego večina sedanjih naših politikov. Opazoval sem gibanje našega javnega organizma z različnih stališč. Kot mnogoletni državni in deželni poslanec, kot državni uradnik in predstojnik samostojnega urada ter naposled kot deželni glavar in vrhovni šef deželne avtonomne uprave. Usedlino svojih študij in skušenj podajam v teh člankih, zadovoljen bodem z uspehom, ako z njimi zbudim stransko razpravo o globokih problemih naše uprave in pa ustave!

Avstrijska delegacija.

Zunanji odsek

je 17. t. m. nadaljeval svoja posvetovanja. Najprej sta del. dr. Korošec in del. dr. vit. pl. Vasilko podala svoji izjavi, ki jih priobčujemo na drugem mestu.

Nato je odgovarjal na Vasilkova izvajanja zunanji minister

grof Burian:

Politično stanje v Bolgariji, posebno stanje bolgarske armade ni bila nikaka tajnost ne nam ne Nemčiji, ne za politične, ne za vojaške činitelje. Kot glavni vzrok propada bolgarske armade treba označiti politično agitacijo, ki so jo zanašali v armada v prvi vrsti lastni politični krogi, potem pa tudi agitacija entente in boljševiški vplivi. Bolgarski dogodek je bil neizogiben. Kar tiče

ukrajinskega vprašanja,

ni minister bodočnosti ali obstoja Ukrajine nikoli in pred nikomur označil kot sen bodočnosti. Tudi ni res, da bi bila postala avstro-poljska rešitev res njegova fiksna ideja in da bi bil tej rešitvi pripravljen žrtvovati vsak drug ozir. Ta obdolžitev je docela neutemeljena. Od trenutka, ko je

Poljska zopet vstala,

sem smatral, da se mora poljsko vprašanje rešiti ne le v sporazumu z Nemčijo, marveč tudi s poljskim prebivalstvom samim. Če se je ob tem avstro-poljska rešitev pojavila in oživela ne le pri nas, marveč tudi na Poljskem, potem Avstrija Ogrska pač ni bila poklicana, da tako gibanje zavrne. Spričo trojne možnosti: da postane Poljska popolnoma samostojna ali pa se nasloni na Avstrijo Ogrsko ali pa na Nemčijo, smo zavzemali stališče, naj odloči poljski narod sam, kakor bolj prija njegovim dobro premišljenim in avtentičnim željam. Mi smo imeli samo to skrb, da poljski narod ob tej odločitvi ne bi bil izpostavljen kakemu pritisku. — Kar tiče vprašanj, ki so v zvezi

z brestovskimi mirovnimi pogodbami, smatram te pogodbe v bistvenem kot razveseljiv začetek za razvozljanje vojnega položaja, kot razveseljivo delo, prvo svitanje možnosti, da sploh pridemo do mirovnih sklepov.

Za zunanjim ministrom je govoril tržaški del. Pittoni. Ugovarjal je načrtu ministrskega predsednika, da bi se rešilo narodno vprašanje tako, da bi se varovala integriteta Ogrske. Govornik je kritiziral ekspozé zunanjega ministra in svaril pred preoptimističnimi zaključki iz 14 Wilsonovih točk. Nato je prešel na splošne zahteve italijanskih socialnih demokratov in zahteval, naj se o prebivalstvu Trsta in izključno ali pretežno italijanskih ozemljih Istre in Tridenta ne odloča brez prebivalstva. Trst naj ostane samostojen pod varstvom lige narodov z zavarovano resnično demokratično ustavo. Izključno ali pretežno italijanska ozemlja Furlanije in Istre naj se pripoje Trstu.

Del. Bilinski se je pečal z Vasilkovimi izvajanjmi in rekel, da je politika grofa Czernina posebno v holmskem vprašanju zakrivila, da se je avstropoljska rešitev onemogočila. Govornik je poudaril, da Poljaki ustanovitve ukrajinske države ne gledajo s sovražnimi močmi in izrazil željo, da bi se Ukrajinci in Poljaki na mirovni konferenci mirno pogovorili med seboj.

Del. baron pl. Pantz je stavil na zunanje ministra vrsto vprašanj glede bodočega miru, posebno da-li bo novi svetovni red po Wilsonovih načelih izključil svetovno gospodstvo kateregakoli naroda in vsem narodom enako omogočil in zagotovil uživanje dobrin tega sveta. Le pod tem pogojem bi bil Nemcem vstop v novi svet znošljiv. Končno izjavi govornik, da če zahteva delegat Korošec pravico zastopstva na mirovnem kongresu za slovenski narod, more 10 milijonov avstrijskih Nemcev to tem bolj zahtevati.

V zaželeni deželi.

Fr. pl. Šuklje.

V.

Uprava in ustava.

Namenoma sem na prvo mesto svoje razprave postavil upravo. Iz dvojnega razloga. Prvič, ker sta me učili zgodovina in praktična politika, da je uprava mnogo važnejša od ustave. Naravnost rečem, navzlic slabi, povsem nedostatni ustavi zamore narod in država prav dobro shajati, ako je le uprava dobro urejena, dočim celo najpopolnejša ustava kaj malo zaleže, ako je uprava slaba in koruptna. Potem pa je drugič pomisliti, da v sedanjem položaju niti mogoče ni, izdelati točnega načrta bodoče jugoslovanske ustave. Teoretično se da isti pač izumiti brez posebnih težav, toda v naprej odredkam praktično veljavo takemu poskusu. Saj niti obsega ne poznamo državnih enot! To pa je absolutno potrebno, sicer zidamo v zrak in izumljena ustava bode vsela v oblakih! Podobni bi bili možu, kateri bi pri kakem stavitelju hotel naročiti načrt nove zgradbe, ne da bi imel lastne stavbene parcele. Noben resen stavitelj ne bi maral prevzeti takega naročila. Saj mora imeti gotovo stavbišče, ogledati si mora teren, izmeriti njegove dimenzije, prilagoditi se mejašem, uvaževati vse okoliščine, — stoprav potem zamore načrtati primeren osnutek. Tako tudi zakonodajalec, sicer vsi tvari šablonsko delo, katero nikoli ne more zadostovati istinitim potrebam.

Z ozirom na dejanske razmere, kakor jih podaja negotova sedanjost, omejiti se hočem zgolj na vprašanje ustavne kompetence in sicer s stališča slovenske skupine. V teh mejah glasi se problem: »Kaj se pridržimo našemu dežel. zboru, kaj se odstopi v skupno posvetovanje jugoslovanskemu parlamentu?« Vodilna misel mora biti tudi pri tej odmeritvi delokroga, da naj skupno ostane le to, kar zadeva celokupnost ter se s skupnim sodelovanjem bolje in uspešneje da urediti. Vse drugo z mirno vestjo lahko prepustimo posameznim deželam in njih deželnim zborom.

Zunanji minister grof Burian je odgovoril, da bo na Pantzeva vprašanja odgovoril jutri. — Ureditev holmskega vprašanja minister iz vsega početka ni smatral za srečno. Takoj po sklepu brestovske mirovne pogodbe je prišlo spoznanje, da na tej podlagi na vzhodu trajen mir ne bo mogoč. Zato so se tedaj izvršile izpremembe. — Glede Ukrajine in posebno glede obnašanja tamkajšnjih naših okupacijskih čet se sklicuje govornik na gotovo nepristansko spravevalo ukrajinske vlade, s katero smo v prijateljskih odnosih. Minister zavrača dalje trditve, da bi bil oviral zadovoljivo rešitev avstro-ukrajinskega vprašanja. Nasproti Vasilkovemu očitku, da je minister pokvaril razmerje z Nemčijo in da mu v Berlinu ne zaupajo, izjavlja grof Burian, da ni opazil nikakih znamenj takega nezaupanja, pač pa znamenja popolnega zaupanja, ker Nemčija ve, da je bil od početka trden pristaš zveze z Nemčijo. Minister ugotavlja dalje, da je bil vedno vnet in vesten služabnik mirovne misli. Za odstop Bukovine ni dal nikoli pobude.

Nasproti opombam del. Pittonija izjavlja minister, da bo personalna unija z Ogrsko zagotovila trajno zvezo z ostalimi deli, ker bo temeljila na pragmatični sankciji.

Del. Vasilko je polemiziral proti izvajanjem grofa Buriana in del. Bilinskega in izjavil, da je predpogoj za vsako posvetovanje s Poljaki, da Poljaki umaknejo svojo roko od ukrajinskega ozemlja.

Del. Korošec je v imenu Čehov in Jugoslovancev podal izjavo, da le-ti goje nasproti politiki grofa Buriana najgloblje nezaupanje. Ker se pa celokupnost razlogov, ki jih je navedel del. Vasilko, ne krijejo z razlogi Čehov in Jugoslovancev, se bodo le-ti glasovanja zdržali in si pridružijo, da ob svojem času navedejo za to svoje razloge.

Vasilkov predlog je bil odklonjen.

Vasilkova nezaupnica Burianu.

Dunaj, 17. oktobra. V današnji seji delegacijskega odseka za zunanje zadeve je govoril slaboznan poslanec Vasilko govor proti grofu Burianu, ki je bil očitno inspiriran od dr. Seidlerja in grofa Czernina. Poslanec Vasilko je v svojem govoru hvalisal grofa Czernina in napadal na nesramen način Poljake. Navajal je tudi razne pikanterije o grofu Burianu ter se bavil tudi s svojim lastnim sodelovanjem pri brest-litovskem miru. Delegatom češke in jugoslovanske opozicije se je gnusil ta izbruh starega intriganta tako, da so odrekli njegovemu predlogu za nezaupnico grofu Burianu svoje glasove. Pri tem je govornik Jugoslovancev in Čehov dr. Korošec izjavil, da imajo Čehi in Jugoslovanci sicer zelo globoko nezaupanje napram Burianu in da bodo to vedno izražali v svojih govorih in pri glasovanju, ker pa se ne pridružujejo motivom predloga poslanca Vasilka, se bodo pri tem glasovanju abscentirali. Predlog je bil vsled tega odklonjen in stari mešetar, ki je vsak čas pripravljen prodati vse, kar je kakšnemu narodu sveto, je doživel zopet novo blamažo.

„Vojsko smo izgubili.“

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Včerajšnje sejo ogrske poslaniške zbornice je otvoril podpredsednik Simoncsics ob 11. uri dopoldne. Nadaljevali so razpravo o izjavah ministrskega predsednika Wekerleja. Kot prvi je govoril

grof Štefan Tisza.

Rekel je, da je že pred letom dni opozoril na gotove politične težnje v Avstriji, ki so se med tem razvile tako daleč, da je postal dualizem sprčo njih nemogoč. Današnja Avstrija ni več tista, s katero smo leta 1867. sklenili pogodbo na podlagi dualizma in praktična posledica tega položaja za nas ne more biti nič drugega, nego neodvisnost ogrske države na podlagi

personalne unije.

(Karolyijevic Kun: Popolna neodvisnost!) Z geslom personalne unije ne smemo uganjati igre. (Vihar pri Karolyijevicih.) Zadoljiti se ne smemo s polovičnimi odredbami. Nagodba l. 1867. se ne more ohraniti. Včeraj je nekdo trdil, da zahteva pragmatična sankcija skupno brambo; temu pa ni tako, marveč govore zakoni iz leta 1723. o medsebojni brambi. (Medklici pri Karolyijevicih: Tudi te ne potrebujemo! Popolno ločitev hočemo!) Medsebojna bramba se more izvesti tudi s popolnoma ločenimi armadami. (Vihar in medklici na levi: V bodoče ne bo nobenih armad. Priti mora razorožba.)

Tisza nadaljuje svoj govor med neprestanimi medklici in ugovori pri Karolyijevicih. Govornik pravi, da mora ogrski narod izvesti ločitev tudi v zunanjem zastopstvu, in sicer takoj, tako da bo Ogrsko na mi-

rovnih pogajanjih zastopal odposlanik, ki bo razpolagal s polno oblastjo. S Karolyijevic stranko se strinja govornik v eni točki: da smo to vojno izgubili (Klici: To bi bili morali povedati pred pol letom, da bi bili prihranili stotisočom Ogrom življenj!) Govornik odobrava, da smo v mirovni ponudbi sprejeli 14 Wilsonovih točk. (Posl. Mesko: Poseben mir hočemo!) S tem je postala tudi zveza z Nemčijo ob sebi nepotrebna, ker bo v zvezi narodov vsaka nadaljna zveza odveč. Naše zvezno razmerje z Nemčijo je od vsega početka temeljilo na veliki nevarnosti, ki je pretila ogrskemu narodu od avtokratičnega ruskega carizma. Ta nevarnost je sedaj odstranjena in to dejstvo je kljub vsem strašnim vojnim žrtvam za bodočnost ogrskega naroda aktivna postavka velike važnosti.

Med neprestanimi ugovori Karolyijevic stranke izvaja govornik nadalje, da je treba temeljem 14 Wilsonovih točk skušati doseči kolikor mogoče ugoden mir, v prvi vrsti pa teritorialno integriteto ogrske države.

Pravi vihar izzove Tisza, ko govori o demokratizaciji in izjavi, da Ogrska že stoji na demokratični podlagi. Karolyijevci se krohotajo in kličejo: Ljudstvo ste ogoljufali za volilno pravico, ker ste mislili, da bodo zmagali Nemci! Junkerska tolpa!

Končno je prešel Tisza na predgovorino vojne in izjavil, da je Ogrska do zadnje trenutke iskala mirne rešitve in je potem, ko se je odločila za vojno, vnaprej izključila vsako osvojevalno misel. Upa, da bo ogrski narod uspešno vršil svoje poslanstvo.

Posl. Benedek je pozval zbornico, naj se po zgledu budimpeštanskega municipalnega zastopstva izreče za neodvisnost Ogrske. Predložil je resolucijo, ki zahteva nujno uresničenje neodvisnosti v notranjem in zunanjem oziru, teritorialno integriteto Ogrske, takojšen mir, če treba brez vsakega ozira na kakršnokoli mednarodno vez, splošno volilno pravico in premostitev ogrskih čet na domača tla v varstvo ogroženih meja.

Poročevalec Szász je podal poročilo imunitetnega odseka v zadevi predvčerajšnjih Lovaszyjevih in Vaszovih medklicev in predlagal, naj se obema poslancema izreče graja v zapisniku ter to razglasi v njihovih volilnih okrajih. Predlog je bil z 91 proti 73 glasovom sprejet.

Nato so nadaljevali razpravo o vladni izjavi. Kršč. soc. posl. Gießwein zahteva, naj se Ogrska udeleži mirovnih pogajanj in zveze narodov kot samostojen narod.

Prihodnja seja danes, 18. oktobra.

Rumuni konstituirali narodni zbor.

Rumunski poslanci v avstrijskem drž. zboru so se 17. oktobra konstituirali kot rumunski narodni zbor in izvolili za načelnika poslanca dr. Isopescu-Grecula. Gre za 6 poslancev, ki pričakujejo, da se jim pridružijo tudi peteri rumunski poslanci ogrskega državnega zbora. Njih cilj je združitev rumunskega dela Bukovine z rumunskimi deli Banata in Sedmoograške v lastno državo, ki bi štela približno štiri milijone prebivalcev.

Rumunska konstituanta bo stavila v torkovi seji avstrijske poslanske zbornice nujno interpelacijo o rešitvi posameznih vprašanj v dosedanj Avstriji in na Ogrskem, ki jo bodo podpirali vsi nemški poslanci. Interpelacija ima namen, podati podlago za debato o narodnih razmerah na Ogrskem.

Neki vodilni rumunski poslanec v avstrijskem državnem zboru je izjavil, da Rumuni brezpogojno zahtevajo združitev z ogrskimi Rumuni. Naravna meja za Mažare bi bila Donava in Tisa.

Asquithov govor.

London, 16. oktobra. (Reuter.) V govoru, ki ga je imel v londonskem liberalnem klubu, je Asquith izjavil:

Hrbtenica sovražnega odpora je strta. Smotri, za katere smo vzeli nase najtežje preizkušnje naše zgodovine, bodo doseženi, če se jim le namenoma in nepremišljeno ne odrečemo. — Asquith je prešel na veliko odločitev, pred katero je stala angleška vlada začetkom leta 1914. in dejal: Mi bi lahko ostali ob strani, vendar ne bi nihče na Angleškem tega želel, da bi se tako odločili. Medtem ko je Angleška sledila svoji vesti, je rešila svet. Če bi ostali ob strani, bi Nemčija trajno ogrožala na političnem in gospodarskem polju ostalo Evropo in ves svet in materialna škoda bi bila razmeroma majhna v primeri z usodopolno škodo, ki bi bila zadana višjim koristim človeštva. Mi smo v polni meri priznavali in bili hvaležni svojim zaveznikom, posebno Belgiji, ki je morala prenesti prvi naval nemškega vpadu, in ki se danes pod osebnim vodstvom nevpogljivega kralja udeležuje bojev in uspehov zaveznikov.

Brez nečimernosti in bahanja smo mi

povdarili naš ponos nad uspehi naše lastne armade in mornarice. Ne smemo pozabiti, da so, medtem, ko so Haig in njegove hraljceve, brodovje in njegove pomožne sile cev, brodovje in njegove pomožne sile trgt. mornarice bile tiste, katerih počasno in trajno delovanje je trajno zmanjševalo agresivne in defenzivne sile sovražnika. Nikdar prej v zgodovini se ni sila, ki tiči v obvladovanju morja, bolj izkazala, kakor v tej vojski.

O mirovni ponudbi je Asquith dejal: Je odkritosrčna, ker izhaja očitno iz naroda, ki je v svojem notranjem srcu opustil igro. Če bi okoliščina, da mirovna ponudba ni bila naslovljena na evropske zaveznike, marveč na našega ameriškega zaveznika, bila proračunjena na to, da bi, če le mogoče sejala med zavezniki needinost in ljubosumnost, potem moremo reči le, da je to nov zgled za kronično okornost nemške diplomacije. Nikogar ni, ki bi bil bolj primeren za glasnika naših skupnih reči kakor Wilson. Njegova odgovora sta bila po duhu in vsebini natančno to, kar je zahteval trenutek, bila sta kratka, jedrnat, dostojna odgovora in sta zadela v jedro. Pustila nista nobenih vrat za diplomatske in govorniške izgovore.

Glede zadnje note, ki je Wilson ni naslovil na Avstrijo-Ogrsko, marveč samo na Nemčijo, je Asquith povdaril pomen in pravičnost njenih pogojev in nemožnost pogajanja s sovražnikom, ki je potopil ladjo »Leinster«, ki zlobno ruši mesta in vasi na Flandrskem in na Francoskem in ki je zakrivil neverjetna barbarstva na ujetnikih.

Asquith je končal: Ustvariti si moramo zagotovila, da vlada, ki nas poziva, da se z njo pogajamo, ni več stari pruski militarizem in demokratična krinka. To je glavno vprašanje. Odgovor na to more priti edino od Nemcev samih.

Malinov napoveduje zanimiva odkritja.

Sofija, 16. okt. (K. u.) Sobražanje je danes zopet pričelo zborovati. Na vprašanje, če ni potrebno, da se izda diplomatska knjiga, iz katere bi se lahko občinstvo v inozemstvu poučilo o položaju, je izjavil ministrski predsednik Malinov, da je odločni pristaš odkritja diplomacije; toda pri jasnem stanju zadeve ne more pritrčiti objavi diplomatske knjige, ker bi morala obsežati spise, katerih objava ne zavisi izključno od bolgarske vlade. Kljub temu bo prišel dan, ki ni več daleč, ko se bo sprožena iniciativa spremenila v dejanje in ko se lahko predlože javnosti vsi bolgarski diplomatski spisi od izpočetka velike evropske vojske sem. Kar tiče razmerja Bolgarije do bivših sovražnikov, je izjavil Malinov, da dela vlada na obnovitev normalnega diplomatskega občevarja s signatarnimi državami premirja in upa, da se v bližnji bodočnosti doseže ugoden izid.

Iz Rusije.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič ustreljen.

Berlin, 18. oktobra. Berlinski listi poročajo, da so ustrelili bivšega vrhovnega poveljnika ruske armade velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča.

Prekisló grozje.

Dunaj, 17. oktobra. Neki stockholmski list poroča, da zapuščajo nemške čete Finsko. Splošen položaj v Finski je zelo negotov in najbrže hesenski princ se ni odpotoval v Helsingfors.

Berlin, 17. oktobra. Berlinski dopisnik lista »Helsingin Samomats« poroča iz zanesljivega vira, da je princ Friderik Karel izjavil, da finske krone ne sprejme v nobenih okolišnih precej, marveč da bo svoj sklep uravnaval po razvoju dogodkov.

Umikanja se nadaljuje.

AVSTRISKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. (K. u.) Uradno:

V Sedmih občinah smo odbili italijanske poizvedovalne sunke.

Srbi prodrli do zahodne Morave.

Dunaj, 17. (K. u.) V Albaniji so se sovorno od Tirane bili boji zadnjih straž.

Srbi so prodrli do zahodne Morave. Njihove napade zahodno od Kruševca smo odbili.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. (K. u.) Uradno:

Vojna skupina kraljeviča Ruperta.

Na bojišču smo vzeli svoje postojanke nazaj v črto vzhodno od Thourhouta-Coolscampa-Ingelmünstra, v zvezi s tem za Lyso. Po najmočnejšem streljanju na izpraznjeno ozemlje se je sovražnik bližal našim novim postojankam. Na obeh straneh od Coolscampa jih je napadel z močnimi silami, pri Thourhoutu in pri Ingelmünstru v posameznih sunkih. Tudi postojanke ob

Lysi pri Kortryku in pri Meninu je silovito napadal. Sovražnik je bil povsod odbit.

Proti našim novim postojankam med Lillejom in Douaijem je sovražnik včeraj sledil do črte Capinghem-Allenes les Marais-Carvin-Eignies. V odseku Selle je sovražnik vdrl pri Haussyju v naše črte. Kolesarski bataljoni so sovražnika v protinapadu vrgli nazaj in vzeli staro postojanko.

Obstreljevanje mesta Denain (železniško križišče 8 km zahodno od Valenciennesa) po angleški artiljeriji traja dalje in je zahtevalo nadaljnjih žrtev med francoskimi prebivalci in begunci.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na fronti ob Oisi od časa do časa artiljerijski ogenj. Ponovljeni napadi Francozov severno od Orignya so bili zavrnjeni.

Na Aisni in Airi so se izjavili močni francoski napadi pred našimi novimi postojankami zahodno od Grandpréja.

Vojna skupina generala pl. Gallwitzja.

Vzhodno od Aire so bili zavrnjeni napadi Američanov, katerih glavni sunek je bil naperjen proti Champigneulli in Landresu. Oba kraja smo držali, višina jugovzhodno od Landresa je ostala po menjajočem se boju v sovražnikovih rokah. Tudi na vzhodnem bregu Moze so se izjavili ponovni napadi sovražnika. Pri odbijanju zahodno od Flabasa z oklopnimi vozovi prodirajočega nasprotnika se je posebno odlikovala prva domobranska divizija pl. Ludendorff.

Med Jagodino in Nišem.

Berlin, 17. (K. u.) Uradno: Pred našo novo fronto med Jagodino in Nišem je sovražnik dosegel Zahodno Moravo, Kruševac in Aleksinac. Delne napade, ki jih je izvajal iz te črte, smo odbili.

Nov napad na 35 km dolgi fronti.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 17. oktobra zvečer. Uradno: Med Le Chateaujem in Oiso je sovražnik ponovno napadel na več kakor 35 km dolgi fronti. Z velikimi sredstvi nastavljeni prebijalni poskus smo preprečili. Sovražnikovi napadi so deloma omagali pred našimi črtami, deloma smo jih ujeli pred našimi na Flandrskem, ob Airi in Mozi le krajevni boji.

Angleško poročilo.

London, 16. oktobra. Zvezne bojne sile pod belgijskim kraljem nadaljujejo svo napad. Od 14. t. m. so ugrabili zavezniki 12.000 ujetnikov in nad 100 topov.

V vojski padlo en milijon Angležev.

London, 16. (K. u.) Reuter poroča: D zdaj je v vojski izgubilo življenje en milijon angleških podanikov.

Odstop nemškega generalnega štaba.

Berlin, 17. oktobra. (K. u.) Načelnik generalnega štaba Francois, ki se je udeležil približno 91 bojev in bitk in katerega čete so ugrabile mesca junija 1915 168.000 ujetnikov in 425 topov, je vložil svojo odstavko, katero je cesar sprejel.

Politične novice.

Spreobrnjenec. Današnji list dr. Šusteršiča objavlja naslednjo izjavo: »Zvest svojemu 30. maja 1917 danemu podpisu stojim neomajno na istem pricipijelnem stališču kakor poslanci Jugoslovanskega kluba in bom srečen, če se kolikor mogoče hitro neomejeno uresničijo vsi ideali v smislu majniške deklaracije. Tega stališča nisem nikdar opustil, ampak sem vedno lojalno delal za njegovo udeležitev in sem mirno prenašal vse napačne sodbe o svojem držanju. Sem za to, da se takoj konstituirajo jugoslovanska država in da se takoj upostavi ljudski volji odgovarjajoča narodna vlada, kateri bom rad izročil vse svoje dosedanje posle. V Švici sem se mudil zgolj po nalogu deželnega odbora, da izvedem njegove formalne sklepe v gospodarskem interesu dežele. Vse drugo so prazne kombinacije brez podlage. — Dr. Ivan Šusteršič. — Kako hudi so bili udarci časa, ki jih je pretrpel dr. Šusteršič, nam ne more nič jasneje pokazati kot ta njegova izjava. Spomniti se je treba, da je ustanovil in iz neznanih fondov plačeval svoj list »Novice«, ki so v svojem prvem programatičnem članku zavrgle misel jugoslovanskega ujedinjenja in se ogrevale za združeno Slovenijo. To združeno Slovenijo nam ponuja manifest, a dr. Šusteršič jo sedaj nenkrat odklanja. On ve, zakaj! Pred dvema dnevnima je dr. S. izjavil, da bo kranjski deželni odbor nekaj upravitelj združene Slovenije, danes je pripravljen odstopiti posle narodni vladi. On ve, zakaj! Zaradi gnilive nevednosti dr. Šusteršiča, ne zaradi javnosti, je treba priponiti, da je popolnoma vseeno, za kaj je danes kranjski deželni glavar in za kaj ni, in da mu vse njegove izjave ne bodo več pomagale na konja.

— Iz takozvane »Slovenske Kresčičke stranke« (Šusteršičeve) je izstopil deželni odbornik dr. Ivan Zajec.

+ **Štajerski odsek N. S. o severni meji.** Z ozirom na vesti, da bi se imela na Dunaju določiti Drava kot meja jugoslovanske države proti severu, se naša javnost opozarja, da je glede štajerskega štajerski odsek N. S. v svoji seji 12. t. m. v Mariboru soglasno sklenil, da se zahteva kot narodna meja proti severu od zgodovinarjev dr. Mucharja, Czoerniga, dr. Weissa in Koslerja ugotovljena meja daleč severno od Drave, namreč višine gorovja Radlja nad Marenbergom, Remšnika, Pesniškega vrha ob izviru Pesnice, Kozjaka in Ploča s severnim pobočjem teh pogorij vred. Od izliva Sulpe v Muro naprej med Lipnico in Ernovcem nad Spielfeldom proti vzhodu ima pa tvoriti mejo reka Mura do blizu Radgone, Radgona z okolico na levem bregu Mure bi pa imela pripadati k nam. V ozemlje jugoslovanske države bi spadalo torej brezpogojno Maribor in vse ozemlje Slovenskih goric in Kozjaka, katero ozemlje pa leži severno od Drave in je vseskozi slovensko. Strokovnjaki v Mariboru izdelujejo podrobno mejno črto, glede katere smo vsi štajerski Slovenci edini.

+ **Odsek za državne uslužbence.** Pododsek je 17. t. m. dovršil končno redakcijo določb o poldrugem vstetju vojnih službenih let državnih uradnikov in uslužbencev. Naredba izide, kakor je obljubil vladni zastopnik, še tekem tega tedna.

+ **Razpoloženje v poslanski zbornici.** O tem poročajo z Dunaja 17. t. m.: O cesarskem manifestu v poslanski zbornici živahno razpravljajo. Ne prikrivajo si, da bo spričo odpora Čehov in Jugoslovancev izvedba načrta zadela na velike težkoče. Največjo oviro tvori priznanje integritete ogrskega državnega ozemlja, vendar so v poučenih parlamentarnih krogih mnenja, da bodo morali v kratkem pač tudi onstran Litave presedlati. V večernih urah so se sešli na skupen posvet zastopniki vseh nemških strank. Predmet posvetovanja je bil cesarjev manifest. — Ministrski predsednik baron pl. Hussarek bo v torkovi seji poslanske zbornice podal o cesarjevem manifestu daljšo izjavo.

+ **Strah pred Slovani.** Moric Benedikt v svoji »Neue Freie Presse« ni zadovoljen s cesarjevim manifestom in jadikuje: Ne umevamo, ker je Avstrija izpustila svoje narode iz rok brez vsake varnosti za skupnost. Država, ki je dolžna 70 tisoč milijonov, ne sme biti politično tako radodarna.

+ **Nemci in manifest.** Z ozirom na cesarjev manifest piše »Gr. Tagblatt«: »Mi smo svojo vlogo kot državni narod doigrali in zahtevamo za svoj narodni svet prav tako kakor Čehi in Slovenci popolno samoodločbo na znotraj in nazven. Na podlagi pogajanj, ki jih bo vodil narodni svet, hočemo popolnoma avtonomno odločiti, v kateri državi zvezi bosta naš blagor in naša bodočnost bolje opravljena. Nobe ne ga drugega ozira ne poznamo več razen ozira na svoj lastni blagor.«

+ **Cesar je zaslísal dne 17. t. m. v avdijenci kneza Friderika Lobkowitza.**

+ **Jugoslovani na mirovni konferenci.** Iz Zeneve poročajo: Zadnje dni se je posvetoval srbski ministrski predsednik Pašić s predsednikom jugoslovanskega odbora dr. Trumbićem. Posvetovala sta se o tem, da pristane srbska vlada na program jugoslovanskega odbora glede ustanovitve enotne države Hrvatov, Srbov in Slovencev. Srbska skupščina je z velikansko večino sprejela ta program, Pašić pa v imenu cele srbske vlade. Srbska vlada bo poslala svoje zastopnike na mirovno konferenco skupno z zastopniki jugoslovanskega odbora.

+ **Koliko prebivalcev bi štele nove države v Avstriji.** Po zadnjem ljudskem štetju iz leta 1910. bi štele nemška avstrijska država 9.600.000 nemško govorečih prebivalcev. Češka država bi štele v Češki 4.242.000, v Moravski 1.869.000, v Šleziji 180.000, skupno 6.291.000 Čehov. V jugoslovanski državi bi bilo 2.032.000 Slovencev in Srbo-Hrvatov. Od teh jih odpade na Kranjsko 491.000, na Štajersko 410 tisoč, na Koroško 82.000, na Primorsko 438.000 in na Dalmacijo 611.000. Rusinska država v vzhodni Galiciji bi štele 3.210.000 Rusinov.

+ **Zgodovinski dan češko-slovaškega naroda.** »Česky Deník« z dne 15. t. m. piše: Včerajšnji dan bo v povestnici našega naroda nepozabno zapisan. Češko-slovaški narod je proglasil svojo nezlomljivo voljo voditi sam svojo usodo. Za kar so naši dedje trpeli, za kar so se naši očeti bojevali, vstaja v resnici pred našimi očmi. Dozorelo je seme za žetev, ki je bilo vsejano v srca vsega češkega naroda. Narod je vstal od mrtvih in v razmahu vseh svojih sil zahteva svoje pravice v vrsti drugih svobodnih narodov, s katerimi bo tvoril novo dobo človeške zgodovine, in sicer bolj srečno, boljše, posvečeno v ljubezni do vsakega posameznika. Zaslužjenih narodov ne bo več, gospodujočih narodov ne bo več, prične pa se tekmovalstvo duha, v katerem naš (češki) narod ne bo poslednji. Za vse izpolnjevanje, za vse žrtve na krvi in imetju je češko-slovaški narod prejel pla-

čilo, ki si ga je s polno pravico priboril. Sami bomo gospodarili v hiši, ki si jo uredimo po svojih najboljših močeh. Naša generacija gre srečni bodočnosti nasproti!

+ **Češko delavstvo za češko-slovaško državo.** Iz Moravske Orlice poročajo 16. t. m.: Češko delavstvo tukajšnjega industrijskega okoliša je danes priredilo velik nastop za češko-slovaško državo. Delavci so izostali od dela ter je večina premogovnikov in tovarn počivalo. Brez oblastvenega dovoljenja so pod milim nebom priredili velik shod, katerega se je udeležilo do 20.000 delavcev. Govoril je poslanec Prokeš in slavil osvoboditev češkega naroda izpod obsovaženega jarma. Po shodu je šla vsa množica na trg, kjer je Prokeš svoj govor ponovil. Policija je končno shod razpustila in razgnala množice. V gneči je bilo več žena in otrok poškodovanih. Popoldne je bil zopet povsodi mir in delavstvo je šlo zopet na delo.

+ **»Češke Slovo«, ki so se pred štiri leti ustavili, je 16. t. m. zopet izšlo.** Nekaj časa so mesto ustavljenega »Češkega Slova« izhajali »Naše Slovo«, a cenzura je list kmalu zopet ustavila. Uvodnik je spisal »Češkemu Slovu« posl. Klofač.

+ **Češki in šleski Nemci za pripojitev Nemčiji.** Nemški narodni svet za Češko je izdal naznanilo, v katerem zahteva, naj se takoj snide narodni zbor, ki naj uveljavlja samoodločbeno pravico Nemško-Češke s tem, da se le-ta priklapi Nemčiji. Narodni svet je ukrenil vse potrebno, da se Nemci vsakemu poizkusu nasilne pripojitve češki državi s silo upro. — V Tropavi se je 15. t. m. vršilo nemško zborovanje, na katerem je bilo navzočih 15.000 oseb. Zbor se je izrekel za samoodločbo in priklonitev Nemčiji.

+ **Posmrtnica.** Dr. pl. Pitreich, predsednik našega graškega nadsodišča, naš stari »prijatelj«, katerega podrejeni sodniki so zakrivali posebno leta 1914. toliko gorja in solza in pod katerega patronanco so bili Slovenci, Hrvati, Srbi in Rusini po helioglobalsko mučeni, je objavil v »Tages-osti« z dne 13. oktobra t. l. posmrtnico najstarejšemu avstrijskemu sodniku, umrlemu Karlu pl. Klimbacherju, v kateri pravi: »Posebno milost je skazala Klimbacherju usoda s tem, da mu zrušenja osrednjih držav (Zusammenbruch der Mittelmächte) ni pustila več doživeti.«

+ **Se že tolažijo.** Walther Rathenau piše v knjigi: »An Deutschlands Jugend« (Nemški mladini), ki je izšla te dni: »Naš, nemški militarizem se ni skazal. Inozemska demokracija je v teh štirih letih postavila ljudske armade in je zmagała. Nemški narod ima poklic na zemlji, pa ta ni militarizem, ni mehanika in tehnika, najmanj pa gospodstvo sveta! Ampak poklic nemškega naroda je poklic duha: širiti moramo po zemlji duh Bahov, Wagnerjev in Goethejev.« Koliko gorja bi izostalo, če bi se Nemci že prej bili premisljevali o svojem poklicu!

+ **Pasić v Londonu.** London, 15. okt. (Tel. Komp.) Srbski ministrski predsednik Pasić je govoril v Londonu sledeči govor: Če svet občuduje srčnost Srbije, ki je bila neomajljivo lojalna, se je to zgodilo zato, ker se bojuje za svobodo in enotnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srbija nikdar ne pozabi na pomoč, ki jo je dobila od svojih zaveznikov in bo ostala vedno zaveznica narodov, ki so iz pravice in svobode vseh narodov ustvarili svetovni red.

+ **Mažari se pogajajo — s Slovaki.**

+ **»Venkov« poroča,** da se je v Wekerlejevem imenu poskušal grof Karolyi pogajati s slovaškimi delegati, kar je bilo Karolyiju zelo neprijetno. Tudi pri Rumunih in pri radikalnih Srbih ni s svojimi poskusi grof Karolyi ničesar dosegel.

+ **Poljska slava na zahodu.** Pariz.

+ **»Havas« poroča:** Ob priliki prevzetja poveljstva nad poljsko vojsko po generalu Hallerju je prišlo do impozantne ceremonije v frontalnem odseku te vojske, ki šteje 150.000 ljudi, med katerimi je 80 odstotkov Poljakov iz Amerike, ostali pa so iz Avstrije-Ogrske, Nemčije in Rusije. Stevilni generali in ugledne francoske in japonske osebnosti so bile navzoče pri tej slavnosti. General Haller je prisegel, nato pa je defilirala prva poljska divizija.

+ **Pogajanja med Rumunijo in Bolgarijo.** Pod vodstvom entente so med Rumunijo in Bolgarijo uvedli pogajanja o končni izpraznitvi Dobrudže. Bolgari so priznali Rumunom pravico do neposrednega izhoda k morju.

+ **Berlin proti velepoljski misli.** Berlin, 17. okt. Merodajne vladne oblasti bodo posvetile agitaciji v korist velikopoljski misli svojo pozornost in se pečajo z uvedbo protikrepov.

+ **Pomiloščenje v Nemčiji.** Pomiloščen je soc. demokratični poslanec Viljem Dittmann, ki je bil obsojen v petletni trdnjaviški zapor.

+ **Bavarski ministrski predsednik proti razdrobitvi Nemčije.** V otvoritveni seji izrednega zasedanja bavarske poslanske zbornice je govoril ministr, predsednik pl. Daniel govor, v katerem je povdarjal, da bi Nemčija ne prenesla miru, ki bi narod razdrobil. Povedal je, da bi se

proti sramoti in propadu ves narod branil do skrajnosti.

+ **Nemški cesar bo samo reprezentiral!** »Vorwärts« je pisal: V Nemčiji smo prišli zdaj do točke, ko ostane kroni edine naloge zunanje reprezentance, pravi vladni posli so pa v roki najvišje oblasti, ki je izšla iz ljudskega zastopstva. Člen XI. se je sicer spremenil, toda stori se lahko še več. — »Vorwärts« nadaljuje: Potreben bo še nadaljen korak, ki ga ni več potrebno zahtevati sovražnikom, ker ga bo zahtevalo nemško ljudstvo samo, da kancelerju in ljudstvu odgovorni vojni minister odslavlja častnike. Neodgovorni vpliv tajnega vojnega kabineta, proti kateremu so se levičarske stranke, posebno socialni demokrati, borili že pred vojsko, bo tako izločen.

Dnevne novice.

— **Papežev konzistorij.** Preko Lugana poročajo, da bo škilcal papež za november konzistorij vseh kardinalov, katerega se bodo udeležili tudi kardinali iz sedaj sovražnih držav.

— **Iz zavodov sv. Stanislava.** V soboto dne 19. oktobra bo v zavodu sv. Stanislava zadušno opravilo kot osmi dan po pokojnem profesorju Francu Rebolu, v ponedeljek dne 21. oktobra pa po pokojnem prefektu Ivanu Pečkaju.

— **Knez nadškof grof Huyn je obolel** na španski bolezn.

— **Umrli je v Karlovcu notar Mane Budisavljevič,** brat poslanca dr. S. Budisavljeviča. Naše sožalje!

— **Zgodbe sv. pisma in katekizmi** se dobe pod naslovom: K. k. Schulbücher-Verlags-Direktion, Wien.

— **Umrli je na Gočah 15. t. m. Barbara Mislej,** žena tukajšnjega župana, za pljučnico, ki je sledila španski bolezn. Bila je stara 40 let.

— **Tamburaško in dramatično društvo »Sovič« v Postojni** poroča, da je vsled naglo razširjajoče se španske bolezni prireditve igre »Morilec« zaenkrat oblastveno prepovedana. Kdaj se bo sedaj vprizorila, se bo naznanilo z lepaki.

— **Namesto venca na krsto prof. Rebola** in prefekta Pečkaja so darovali profesorji in prefekti v zavodu sv. Stanislava 500 K za sirotišnico v št. Vidu.

— **Gg. organistom.** Brnski stolni kapelnik prof. Anton Hromadka mi je ravno kar sporočil veselo vest, da se je deputaciji, ki se je te dni mudila pri ministrstvu za uk in bogočastje ter romala ondi od 11. ure dopoldne do 3. ure popoldne od enega urada do drugega, po dolgem trudu in prizadevanju posrečilo pridobiti merodajne činitelje za našo stvar. Zdaj so se tudi na najvišjih vladnih mestih prepričali in uvidevajo, da so zahteve organistov in cerkvenih pevovodij opravičene. Deputacija je dobila zagotovilo, da dobe organisti in cerkveni pevovodje draginsko doklado iz državnih sredstev. — Organisti, ki se prof. Hromadku na svojčas razposlanih poizvedovalnicah še niso prijavili, naj to vsaj sedaj čim prej stori. Vodstvo organistovske pomožne akcije hoče imeti natančen pregled vseh organistov v Avstriji in točen vpogled v njih dosedanje gnotne razmere, da jih po možnosti uredi in zboljša. Stan-ko Premrl.

— **Zasebni uradniki in uradnice, izobrazimo se!** Čim več človek zna, več velja, tem dražja delavna moč je. To je resnica, katero mora uvaževati vsak zasebni uradnik in uradnica, ki si hoče svoj gmotni položaj izboljšati. Svetovna vojna bode predruščila tudi naše politične in gospodarske razmere. Nastala bodo nova podjetja, otvorile se nove pisarne in novi uradi bodo rabili novih uradniških moči. Vsled novih trgovinskih zvez iskali se bodo uradniki in uradnice z znanjem tujih jezikov. Za vsakega izmed nas bode prišel čas, ko mu bode dana prilika, da si izboljša svoj gmotni položaj. To pa bode mogel z zanesljivostjo storiti pred vsem oni, ki bode razpolagal z večjim strokovnim znanjem. Skrbeti torej za zvišanje vsestranske strokovne naobrazbe, to bode vsakega slovenskega zasebnega uradnika in uradnice prva in glavna naloga. Nihče naj se ne zadovolji le s tem, kar zahteva od njega sedanja služba, marveč vsak naj stremi za tem, da se seznani s poslovanjem tudi drugih strok. To priliko nudi »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic«, ki otvori za svoje člane zimske podučne tečaje. Kakor so listi že poročali, se bode to zimo podučevalo, ako se prihlasi zadostno število slušateljev: srbohrvaščina, laščina, trgovsko in hranilnično knjigovodstvo, zemljiška knjiga in stenografija. So to predmeti, kojih znanje bode prišlo po vojni predvsem v poštev. Kdor se je že učil trgovskega knjigovodstva in misli na službo v kakem denarnem zavodu, naj obiskuje tečaj za hranilnično knjigovodstvo in zemljiško knjigo, ki se zlasti priporoča uradnikom in uradnicam odvetniških in notarskih pisarn ter denarnih zavodov sploh. Znanje jezikov pa je potrebno vsem. Nihče se naj ne straši izdatkov za učnino. Denar, ki ga bode za to izdal, se mu bode z bogati-

mi obrestmi vrnil, ko bode na podlagi z marljivostjo si pridobljenega znanja dosegel boljše plačano mesto. Kdor torej le more, naj se javi nemu ali tudi več predmetom. Podučevalo se bode zvečer od 8. do 9. ure. Ukarina se bode določila po številu slušateljev. Čim več jih bode obiskovalo kak predmet, tem manjši znesek bode prišel na enega. Čas za priglasitev je do 20. oktobra v društveni pisarni. Odbor.

— **Iz št. Janža.** Španska bolezen je obiskala tudi našo župnijo. Ne vemo, ali ji naša župnija tako hgaja ali kaj je za ena stvar, da se je naselila po vsej župniji. Danes ni skoraj hiše, kjer bi ne bilo bolnika, pa ne samo po eden, v večjih hišah leže prav vsi. A tej španski teti ni dovolj, da je položila na bolniško posteljo nad 600 ljudi, ona zahteva tudi krute žrtve. Do danes, to je v enem tednu, odkar nas je obiskala, je pobrala že deset župljanov. Danes, ko to pišem, leži na mrtvaškem odru zopet pet žrtev. Kaj bo, ako bo šlo tako naprej! Ljudstvo obupano, jesenski pridelki, koruza, ajda, fižol, še celo grozdje se vse zunaj, a ni ljudi, ki bi to pospravili. Še za postrežbo bolnikov bo kmalu zmanjkalo zdravih ljudi. Nimamo ne zdravil, ne zdravnikov. Pa kaj, saj kmet je samo takrat dober, kadar treba kaj dati. Kdo bi se brigal za njegovo zdravje. Ta znani resnični izrek samih »kmetoljubov« dokazuje tudi naša visoka vlada, katera niti ne odgovori na brzojavko županstva, da naj dovoli večji kontingent klavne živine. Od česa naj žive ubogi kočarji in delavci? Masti nimajo že po več mesecev, mesa ne morejo in ne smejo kupiti, mleka ni dobiti, moke od nikoder ni, glad je pa tu, poleg tega še bolezen. Seveda, kadar mora dati revež krvni davek, kmet pa vse, kar je pridela, takrat pozna reveža in kmata vsa nižja in višja gospoda, v potrebi, sili in bolezn pa ji je le deveta briga.

— **Španska bolezen na Dunaju.** Dunaj, 17. oktobra. Deželni zdravstveni svet je sklenil, naj se zapro vse šole do 5. novembra. Dalje je predlagal namestništvu, naj se zapro vsa gledališča, kinogledališča in zabavišča.

— **Španska bolezen v Budimpešti.** Budimpešta, 17. oktobra. Včeraj je obolelo na španski bolezn 975 oseb, med njimi jih je 72 umrlo. Gledališča in vsa zabavišča nameravajo zapreti.

— **IX. vojno posojilo.** Rok za podpisovanje IX. nemškega vojnega posojila je bil za 14 dni podaljšan.

— **Zvišanje tovarnine.** Ker se je s 1. septembrom zvišala tovarnina, naznanja centrala za kosti, da trgovci s kostmi zaradi tega ne smejo znižati cen, za kolikor višje znaša tovarnina. Ker primanjkuje maščobe, mila, sveč in lepil, se v splošnem interesu priporoča, da se kosti v večjem obsegu nabirajo kakor doslej.

— **Danes papirja dovolj.** Korespondenčni urad nam sporoča, da je z ozirom na cesarjev manifest danes razveljavljen znani odlok trgovskega ministrstva glede uporabe papirja. Vočigled cesarjevega manifesta sme tedaj časopisje danes porabiti več papirja.

— **Odpuštitve od dela v škodovih tovarnah.** »Česki Dennik« poroča, da so v nekaterih oddelkih škodovih tvornic dali delavcem 14 dnevni dopust. Odpuštitve nameravajo 11.000 do 15.000 delavcev.

— **Popravek.** V včerajšnji osmrtnici rodbine Nosan iz Goričevasi pri Ribnici stoji pomotoma ime Anton. Umrli je oče g. Matija Nosan, posestnik in čebelar v 75. letu svoje dobe.

— **Znižanje določene množine masti.** Dunaj, 18. oktobra. Časopisje poroča, da se bo od 20. oktobra naprej znižala množina masti za vsako osebo na 2 deka grama na teden.

— **Kranjska deželna podružnica nižjeavstrijskih deželnih zavarovalnic v Ljubljani,** Marije Terezije cesta 12, uraduje od 15. oktobra dalje vsak dan razen nedelj in praznikov od 8. do 2. ure.

Ljubljanske novice.

lj Pogreb g. Antona Razingerja se je izvršil dne 17. oktobra 1918 jako slovesno ob izredno veliki udeležbi njegovih učencev, prijateljev in častilcev. Pokojnik je bil znan zlasti vsled svoje velike ljubezni za glasbo. Sodeloval je od prvih početkov pri vseh naših glasbenih društvih: Čitalnici, Glasbeni Matici, bil je dolgo časa tenorist v stalnem zboru. Pri večjih prireditvah Glasbene Maticice je redno pel tenorske solo partije. Kritika je njegov glas in njegovo globoko občuteno predavanje posebno pohvalno poudarjala. Pogreba se je udeležil »Matičin« moški zbor in mu je zapel pod vodstvom ravnatelja Glasbene Maticice gospoda Mateja Hubada dve žalostinki za slovo. Slovenski glasbeni svet mu bo ohranil časten spomin.

lj Prihodnji tedenski shod slovenske Marijine kongregacije za gospode bode v ponedeljek, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer v kapeli oo. jezuitov, Elizabetna c. 9.

lj Odbor SHS žena za siročad v Ljubljani vabi vse odbornike in pododbornike

na važno sejo, ki se vrši v soboto, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne na magistratu v mestni posvetovalnici.

Ij **Nevarnost verskega indiferentizma** bo predmet propovedi v nedeljo, dne 20. t. m. popoldne ob petih v kapeli oo. jezuitov.

Ij **Železniški promet** ustavljen. Kakor čujemo, bo od 20. t. m. naprej do preklica pri nas popolnoma ustavljen osebni železniški promet.

Ij **Cenjena naročila na oglase** naj izvoli občinstvo kolikor največ mogoče oddati že zvečer do 7. ure, ker sicer radi pomanjkanja osebja v tiskarni ni mogoče vsem postreči.

Ij **Čevljarska zadruga v Ljubljani** naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne pomočniška preizkušnja. Kdor se hoče udeležiti pomočniške preizkušnje, naj se prikladi do torka, dne 22. t. m. pri Karlu Kordeliču, Rimska cesta št. 5, da se uredi, kje bo vsak posameznik izdeloval svoje delo.

Ij **Izmenjava bakrenih cilindrov kopalnih peči**. C. kr. deželna vlada je svoječasno sistiranje preklcala in tvrdi Joh. Dobner & Ing. M. E. Tuttnar dovolila nadaljno izmenjavo bakrenih cilindrov pod pogojem, da mora tvrdka v vsakem posameznem slučaju najkasneje tekom štirih tednov izmenjavo izvršiti. Ako se tega pogoja le v enem slučaju ne bode držala, se bo zopet izreklo sistiranje. Lastniki kopalnih peči se opozarjajo, da dovolijo legitimiranim delavcem izmenjavo izvršiti. Vsak slučaj, v katerem bi se tvrdka zgoraj navednega roka ne držala, naj se naznani mestnemu magistratu.

Štajerske novice.

š **Prehranjevalno vprašanje** je rešilo na zelo praktičen način mariborska mestna bolnišnica. Uprava bolnišnice je namreč vzela v najem večje zemljišče, na katerem je pridelala 300 meterskih stotov krompirja in poleg tega toliko koruze, fižola, sočivja in zelenjave, da bo imela bolnišnica za vse leto dovolj živil. Bilo bi pač želeli, dn najde uprava mariborske mestne bolnišnice mnogo posnemalcev.

š **Aretnir** je bil Karel Leskovič, že večkrat predkaznovan, klatač, dne 14. okt. na mariborskem glavnem kolodvoru, ker je zagrešil v vojaški uniformi razne goljufige in tatvine.

Primorske novice.

p Iz begunskih krogov. Pišejo nam: Čuje se, da se preseli »Posredovalnica za goriske begunce v Ljubljani« v Gorico. Vprašamo slavno vodstvo iste: Kako to, da se nas misli pustiti brez vsake pomoči v tujini? Kakšen pomen naj bi imela »Posredovalnica« v Gorici, ko je tam že polno uradov, ki gredo domačemu ljudstvu na roko? Tam je že »Zveza županov«, »Hilfskomitee« in drugi zavodi, med tem ko ostanemo mi sami. Beguncev je na Kranjskem še okoli 20.000 in niso ti begunci vredni, da bi imeli en zavod, kamor bi se z zaupanjem obračali? Kaj pa oni begunci, ki se vračajo in se naseljujejo na Kranjskem? Saj se nahaja v pregnanstvu še mnogo tisočev naših ljudi in ti naj se pustijo na milost in nemilost tujim oblastim? Kaj smo res že tako zapuščeni, da se niti domači ljudje ne brigajo več za nas in nas prepustijo usodi, ko je vendar znano, da se ne moremo še vrniti domov? Slavno vodstvo nujno prosimo: Naj isto vsaj en del »Posredovalnice« pusti še v Ljubljani, bolj koristna, ko v Gorici, saj se lahko bolj osebno obračamo, medtem ko je za nas »Posredovalnica« v Gorici mrtva in smo mi izročeni na milost in nemilost tujini. Upamo, da bodo že te vrstice zadostovale, da se ugodi nujni in upravičeni želji beguncev. — Eden za begunce.

Gospodarske novice.

g **Gospodarska družba v Šmarci**. Snuje se v Šmarci pri Kamniku Gospodarska družba z omejeno zavezo. Pečala se bo z nakupom in prodajo vseh kmetijskih pridelkov in gospodarskih potrebščin ter bo prevzela tudi novo ustanovljeno tovarno za konserviranje sadja (marmelade) in zelenjave ter zeljarno. Ravno tovarna za marmelado bo močno vplivala na razvoj sadjarstva in koristno uporabo sadja. Dani so vsi pogoji, da se bo Gospodarska družba lepo razvijala in da bo denar pri tem podjetju popolnoma varno in obrestonosno naložen. Pripravljalni odbor za Gospodarsko družbo se obrača tem potom do javnosti z vladnim povabilom, da pristopite h Gospodarski družbi kot solastnik s tem, da vzamete en ali še boljše deležev. Deleži so po tisoč kron. Pripravljalni odbor Gospodarske družbe v Šmarci, pošta Radomlje.

g **Kje so užigalice?** Nikjer ni mogoče kupiti užigalic. Ta za vsako družino neobhodno potrebn predmet, brez katerega ne more nobena družina izhajati, je popolno-

ma izginil iz prodajalnic. Ko so se užigalice podražile, si je mislila javnost, da se iz starih zalog ne prodaja samo zato, da bi trgovci ali tvorničarji stržili za stare zaloge vsled višjih cen tem lepše denarce. A danes, ko se prodaja škatljica slabih užigalic za 10 vinarjev, jih vseeno ni mogoče dobiti. Gospodinje ali kadilci hitijo od prodajalnice do prodajalnice, od trafike do trafike, pa užigalic ni ne tu ne tam. Dobiti pa jih ni zato, ker so jih svoj čas pokupili vojni špekulanti. Trafikanti in trgovci so prodali zaloge užigalic vojnim dobničarjem, poljskim židom, ki so jih spravili v Galicijo, kjer jih prodajajo po 70 vinarjev ali celo po 1 krono škatljico. Ti vojni dobničarji so plačali trafikantom in trgovcem očitno višje cene, kakor so se prodajale po javnih lokalih (10 vinarjev za škatljico). To je vzrok, zakaj ni več pri nas užigalic. Proti rečni špekulaciji niso oblasti še prav nič ukrenile. Dasi bi se na primer po trafikah lahko dognalo, kam so prešle užigalice, se vendar nihče za to ne zgame. V marsikateri družini ne morejo niti zakuriti, ker so brez užigalic. Če oblasti ne bodo nastopile proti dotičnim špekulantom, pa se bo res navsezadnje zgodilo, da se užigalice ne bodo več dobile, kar bi posebno čez zimo bilo jako neprijetno.

Prosveta.

pr »Svet« je poleg »Protekcije« in pa »Gospoda poslanca« ter »Pot okoli sveta« najboljša komedija najuglednejšega srbskega pisatelja in dramatika Br. Nušića. »Svet« je repertoarna igra vseh jugoslovanskih odrov, ker je pisatelj humorist, bivši dramaturg in ravnatelj srbskih gledališč, je ustvaril z njim idejno simpatično, tehnično vzorno igro z izbornimi ulogami. Vse nastopajoče osebe so zajete iz srbskega malomestja, ki je po svojem duševnem obzorju skladno s slovenskim. »Svet« je vlezabaven, a obenem tudi poučen, kar gotovo ni napaka. Na našem odru se igra »Svet« zdaj že drugo sezono.

pr Iz gledališke pisarne. »Laterna«, Jirasekova gledališka igra je izzvala vsesplošno zanimanje in redno polno gledališče je živ dokaz, kako se je občinstvu ta igra priljubila, ki je nam Slovencem po svoji vsebini tako blizu. Vsled živahnega povpraševanja po njej se je vodstvo odločilo, ponoviti jo še enkrat in sicer izven abonementa v soboto zvečer. S tem naj bi bila dana prilika vsem, ki igre še niso vi-

deli, da prežive večer tople pravljčnosti prevele množice danes tako aktualnih idej. — Obenem opozarjamo p. n. občinstvo, da se v nedeljo zvečer ponovi Finžgarjev igrokaz »Divji lovec«. Ta predstava je namenjena posebno za ljubitelje Narodnega gledališča po deželi, katerim bo gotovo ta dan možno priti v gledališče.

pr **Velikodušni dar** Narodni galeriji Generalni ravnatelj c. kr. kmetijske družbe gospod ces. svetnik Gustav Pirc je podaril Narodni galeriji veliko, krasno sliko znamenitega slov. slikarja Mencigerja. Ta dragocena slika je izza leta 1824. in predstavlja Marijino rojstvo. Je najboljše izmed Mencigerjevih del.

Aprovizacija.

a **Saharin** za sodavičarje, kavarnarje in gostilničarje je prišel. Brez naročilnega lista se isti ne bo oddajal.

a **Prodaja praških klobas** po znižani cen! Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v soboto dne 19. t. m., popoldne strankam z zeleno izkaznico B od št. 550 do 650. Vsaka oseba dobi ¼ kg; kilogram stane 8 K.

a **Aprovizacija južne železnice**. Oddajale se bo tu 18. in 19. t. m. petrolej in sicer same za občino Moste. S seboj je prinesiti mesno karto in knjižo.

a **Oddaja inozemskega mesa**. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 19. t. m., in v ponedeljek, dne 21. t. m., od pol 7. do 9. ure v cerkvi sv. Jožefa.

a **Meso na zelene izkaznice B št. 1001 do konca**. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v soboto, dne 19. t. m., v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: popoldne od 1 do pol 2 št. 1001 do 1200, od pol 2 do 2 št. 1201 do 1400, od 2 do pol 3 št. 1401 do 1600, od pol 3 do 3 št. 1601 do 1800, od 3 do pol 4 št. 1801 do 2000, od pol 4 do 4 št. 2001 do 2200, od 4 do pol 5 št. 2201 do 2400, od pol 5 do 5 št. 2401 do konca. Kilogram stane 2 K 80 vin.

— **Zahvala**. Prostovoljno gasilno društvo na Ježici izreka bratskim društvom iz Nadi gorice, Črnuč in Stožice najpriširnejšo zahvalo ker so z gasilnim orodjem in obilnim moštvom prihiteli domačemu društvu na pomoč dne 25. septembra t. l. o priliki nastalega požara na Ježici, kjer je posestniku in gostilničarju Ivanu Dermastja pogorel pod in drugi pod to streho nahajajoči se gospodarski prostor. Na pomoč je prihitelo tudi gasilno društvo iz Ljubljane, kateremu pa ni bilo treba stopiti v akcijo zaradi že omejenega ognja, kateremu se pa enako izreka priširna zahvala. Pri omejitvi ognja je tudi pomagalo bližnji nastanjeni vojaštvo, za kar se tudi temu izreka topla zahvala. — Prostovoljno gasilno društvo na Ježici. — Vinko Ahlin, načelnik.

Dve gospodični iščeta STANOVANJE

če mogoče s hrano. — Ponudbe pod STANOVANJE št. 3874 na upravnishvo Slovenca.

Išče VINSKA KLET

Ponudbe pod KLET na upravnishvo SLOVENCA. 3875.

GARJE

srbečico, braste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Iščem pošteno in verno

kuharico

za dve osebi, večšo tudi dela na vrtu. Kje, pove upravnishvo »Slovenca« pod »VEŠČA KUCHARICA« 3912.

Kot

vzgojiteljica

k trem otrokom se sprejme starejša izobrazena dama Slovenka. Znanje jezikov, glasbe in nadzorstvo gospodinjstva daje prednost. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vzgojiteljica« 3887.

Zdravniki in večaki so dognali, da je **BO ZDRAVILO IN OBRAM-** **BO ŠPANSKE BOLEZNI** najbolj pristna

slivovka

katera se dobi pri tvrdki **niha Omahan, Višnja gora** 1 liter stane 50 kron; pri večjem odjemu popust. Naročnik mora sam posodo v napolnitev dostaviti. 3885

MATTONI-JEVA GIESHÜBLSKA KISLA VODA

Dobra kuharica

srednjih let, vajena večje kuhe (20 oseb) in vsega gospodinjstva, se takoj sprejme proti dobri plači v večjo trgovsko hišo poleg deklet. Ponudbe pod »Dobra kuharica« 3886 na upravo »Slovenca. Istotam se sprejme tudi »DEKLA, vajena živine. Ponudbe pod »Pridno deklet«.

Kuhinjsko emajlirano posodo

kakor tudi portland cement ima v zalogi Martin Plut, trgovec v Crnomlju, Dolenjsko.

Prodajo se 4 lepi težki **konji** po štiri leta stari in štirje ali več po 10 tednov starih

prašičkov

Poizve se v LJUBLJANI, Poljanska cesta Številka 55.

Delavce in delavke

sprejme takoj v službo strojna tovarna SAMSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4. do 5. popoldne.

Dva delavca

in več deklet

SE SPREJME za delo v kartonažni tovarni I. BONAČ sin, LJUBLJANA.

Tehnična pisarna

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konces, zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec 2780

V LJUBLJANI, TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. — Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zaimčena.

Ne zamejutite denarja!

Ne kvarite oblek

Z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zaimčeno dobro, trpežno in blagu neškodljivo

barvozaobleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo I. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijoličasta, siva, rujava in rumena. — Da se napravi temno modra, se dá polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.

100 zavojev 50 kron.

500 zavojev po 45 K za 100 zavojev.

1000 zavojev po 40 K za 100 zavojev.

Poštne prosto pošilja 3136

Rudolf Cotič

Vrhnika.

Pred mirom!

Cene vsak dan padajo, kljub temu še vedno kupujem

stare zobe

UMETNA ZOBOVJA, tudi zlomljena, po najvišjih cenah. Pošiljate po pošti se takoj rešijo. 3882

PRVA LJUBLJANSKA NAKUPOVALNICA ZOB

Schlesinger

LJUBLJANA, STARI TRG 15, II. nadst.

KOLESARJI, POZOR!

Kdor se hoče dobro in trajno voziti, naj si nabavi prva avstr. patentirane **obročje** za kolesa. Prekajajo dosedaj vse nove iznajdbe, popravila so izključena, ter si vsakdo pri tem prihrani mnogo denarja in časa. Dobijo se obročje na Marije Terezije cesti 6. Kolesa se imajo pripeljati s seboj. Gen. zastopstvo za Kranjsko: Ernest Aljančič, Ljubljana. Okraj. zastopniki se sprejmejo.

NA PRODAJ JE 3889

2 para konj

1 par 17 pesti, črne barve; 1 par 15½ pesti, mešane barve. — J. MUHA, ST. PETER NA KRASU.

Gozdna parcela

»v razpisu št. 4093/208, SE PRODA dne 20. oktobra 1918 ob 1. uri popoldne. Ob 3. uri popoldne istega dne nadaljna PRODAJA DVEH GOZDNIH PARCEL, in sicer št. 2480/24 »pod marolom« in št. 2498 »v vrte« pri Draganjem selu. — Ponudniki za prvonavedeno parcelo naj se zbere ob pol 1. uri popoldne pri postaji Uršno selo na Dolenjskem in oni za drugonavedeni parceli pri parceli »pod marolom«. 3770

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI.

Št. 14297

3931

Razglas!

C. kr. prehranjevalni urad je pooblastil c. kr. deželno vlado, da nakazuje organizacijam srednjega stanu

podpore in brezobrestna posojila

iz kredita, ki ji je bil dan v to svrhu na razpolago. Za organizacije srednjega stanu se smatrajo one, katerih člani so: deželni ali občinski uslužbenci, učitelji, vpokojenci, zasebni uslužbenci v smislu zakona o trgovskih pomočnikih, mali obrtniki, ki so vsled vojne prišli v stiske, in osebe z malimi rentami.

Aktivni civilni državni uslužbenci so od te akcije za pospeševanje interesov srednjega stanu izključeni, ker je zanje v tem oziru posebej preskrbljeno.

Pri nakazovanju podpore in posojil pridejo v poštev:

1. že obstoječe organizacije,
- a) ki imajo že naprave v olajšavo preživljanja svojih članov, ali
- b) ki nameravajo take naprave osnovati;
2. organizacije, ki se bodo v ta namen šele ustanovile.

Člani teh organizacij morajo bivati v mestu Ljubljani. Z brezobrestnimi posojili naj se omogoči organizacijam obratovanje skupnih kuhinj, živilskih skladišč, iz katerih bi se oddajala živila po lastni ali znižani ceni, nadalje nabava obleke, kuriva itd.

Podpore pa se dajejo praviloma le za prvo ureditev in pa v onih slučajih, ako se prizna, da je oddaja blaga po znižanih cenah potrebna. Na to se prosilci posebno opozarjajo.

Organizacije, ki bodo deležne podpore ali posojil, bodo poročati od časa do časa c. kr. deželni vladi, kako so porabile nakazani denar.

V prošnjah za brezobrestna posojila in podpore, katere je vložiti pri mestnem magistratu v sobi št. 5, nasproti posvetovalnice, do vstetega 31. oktobra 1918, je navedeti:

1. število oseb, ki žive s člani v skupnem gospodarstvu;
1. število članov;
3. li je organizacija morebiti že ustanovila kako gospodarsko podjetje v korist članov in v kakem obsegu;
4. v kakih gmočnih razmerah se nahaja organizacija;
5. ali jo zastopa na zunan.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 13. oktobra 1918.

Izgubili smo danes ob 3. uri ponoči našo predrago, nepozabno

ANICO

gojenko II. let. žen. učiteljica.

Kot nebeška nevestica, stara 17 let, je odšla od nas. Vsem, ki so poznali našo dragico, jo priporočamo v blag spomin. Pogreb bo v soboto ob pol dveh.

Kristo, Pepl, Lini, Mimi, Julci, Anton Perko.

V Ljubljani, 17./10. 1918.

Naša preljuba sestra, oziroma teta in svakinja, gospodična

Olga Pirc

zasebnica,

je dne 15. oktobra, prejemši tolažila sv. vere, po dolgi in mučni bolezni v Ljubljani umrla.

Pogreb bo v petek, dne 18. oktobra ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice na pokopališče v Kranju.

V Kranju, dne 16. oktobra 1918.

3935

RODBINI PIRC IN VERDERBER.

3935

Zahvala.

Za vse mnogobrojne, ljubeznive dokaze iskrenega sočutja povodom prebitke izgube naše iskreno ljubljene, nenadomestljive soproge, oziroma skrbne mamice, hčerke in sestre, gospe

Pavle pl. Schildenfeld roj. Ramovš

in za številno spremstvo na poslednji poti naše nepozabne pokojnice ter vsem darovalcem prekrasnih vencev izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno še izrekamo srčno hvalo cenj. gg. tukajšnjega sodišča.

Globoko žalujoči ostali.

3947

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja ob bridki izgubi naše ljube, nepozabne

Vide

izrekamo tem potom vsem najsrčnejšo zahvalo.

Bled, 16. oktobra 1918.

RODBINA IVAN PRETNARJEVA.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvirno zakonito zajamčeno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K. veliki lonček 6 K. porcija za rodbino 15 K. Zaloge za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Lokal se zamenja

za **LOKAL** pripraven za **dejavne**. — Isto tam se sprejme za mehanično obrt. — Poizve se na upravnistvo »Slov.« pod 3923

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva, cesta št. 6, za frančiškansko cerkvo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik popoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po tako, da dobe le-ti od vsake 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto. »Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrušnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Potrjim srcem naznanjajva vsem sorodnikom prijateljem in znancem pretužno vest, da sta naša preljubljena otroka

Elkica in Stanko Mrkun

dne 12. oziroma 15. oktobra po kratki mučni španski bolezni v starosti 20 mesecev oziroma v 7. letu mirno v Gospodu zaspala.

Ljubljana, dne 16. okt. 1918.

Martin, Ivanka Mrkun, starši,

Darinka Mrkun, sestra.

SPREJME SE

čevljarski pomočnik

Poizve se: IVAN POŽAR, čevljarski mojster, Ljubljana, Martinova c. 8.

VINSKI SODI

za 100 hl; prav dobre, zdrave hrastove že rabljene prevozne vinske posode od 300 do 500 l imam naprodaj. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod Vinski sodi 3951.

PRODA SE: nova

3937

duncevka

(Hammerless) s streljivom in skoro nov

jesenski moški površnik

Ogleda se lahko pri vratarju pivovarne »UNION« v Spodnji šiški.

SPREJME SE

3938

dekle

od 16. leta naprej, zmožna vsega domačega dela. — Poizve se pri: F. K. KAISER, puškar, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6.

Ceno SE PRODA, oziroma ZAMENJA ZA ŽIVILA:

2 kompletni postelji, več kuhinjskih potrebščin

i. t. d. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3934.

Zasluzek brez kapitala

za vsakogar z izbero agentur raznih idoličih strok. Pojasnila daje: UNIVERSAL-VERLAG 53, DUNAJ II., Schüttel 93.

Stanovanje

ISČE STRANKA s tremi osebami, 1 ali 2 sobi s kuhinjo za takoj ali pozneje, najraje v sredini mesta. Pismene ponudbe pod: »STANOVANJE« 3939 na upravnistvo »Slovenca«.

Učenca

3930

poštenih staršev, kakor tudi pomočnika

sprejme takoj KAROL CERAR, čevljarski mojster, LUKOVICA pri Domžalah.

Šivalni stroj

SE KUPI. Po dogovoru dam tudi nekaj PREMAGA. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3940.

Prodaja se trivrstna, skoro nova

harmonika

na Opekarski cesti 6, Ljubljana.

Moške in ženske kolo in melorno kolo N. S. 3¹/₂

3949 — se prodaja. —

Poizve se v Katoliški tiskarni, III. n.

Zamaške

nove in stare **KUPI** vsako množico trrdka JELACIN & KO., Ljubljana, ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Prodajalka

ZA TRAFIKO SE ISČE. Vestna in poštena ter dobra in spretna računarica, ki more vložiti kavelj, naj pošlje ponudbo pod: »NASTOP TAKOJ« 3950 na upravnistvo »SLOVENCA«.

Tužnim srcem naznanjajmo žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Milka Pelicon

dne 15. vinotoka ob pol 7. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti, v starosti 16 let po kratki, zelo mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se je vršil dne 17. vinotoka ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Moste pri Ljubljani št. 30 na pokopališče k Sv. Križu.

Obenem se iskreno zahvaljujemo za premnože dokaze iskrenega sočutja povodom smrti kakor tudi za obilno udeležbo pri pogrebu ter vsem, ki so nam na ta ali oni način težili našo veliko bol.

Posebej izrekamo našo zahvalo gosp. županu J. Oražmu za posebno skrb v času naše žalosti.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

Najgloblje žalosti potrji naznanjajmo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani sin in brat, gospod

PAVEL FRIEDL

trgovski akademik

v sredo, dne 16. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere boguvdano preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se bode v soboto dne 19. oktobra 1918 ob 3. uri popoldne v hiši žalosti Kolodvorska ulica št. 43 svečano blagoslovilo, prepejalo na pokopališče k sv. Križu in tam položilo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1918.

Ivan Friedl, Josipina Friedl, Valerija Friedl, hotelir, oče. mati. sestra.

Mesni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so na ta ali oni način težili bridko bol ob izgubi našega nad vse ljubljene sinka in bratca

Stankota

izrekamo tem potom našo najpristrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo blag. gosp. Dr. Watzkeju, blag. gospodu šolskemu vodji Jakobu Dimniku, blag. gosp. učitelju Galetu ter ostalemu učiteljskemu osebju, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili našega nepozabnega ljubljence k večnemu počitku.

Žalujoča rodbina Podbojeva.

Zahvala.

Za premnože in ljubeznive dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne, prebitke in nenadomestljive izgube našega predobrega soproga, najboljšega očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Pavla Magdič-a

in za številno spremstvo na zadnji poti našega blagega pokojnika, ter vsem darovalcem krasnih vencev izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo. Posebno se tudi srčno zahvaljujemo blagorodnima gospodoma zdravnikom dr. Schuster-ju in dr. Stojce-u za vso njihovo požrtvovalnost in skrb med boleznijo blagopokojnika.

Globoko žalujoča rodbina.